

Βρυξέλλες, 22 Σεπτεμβρίου 2025
(OR. en)

13093/25

ENV 871
CLIMA 356
FORETS 73
AGRI 437
DELECT 136

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	19 Σεπτεμβρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	C(2025) 6310 final
Θέμα:	ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 19.9.2025 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τη θέσπιση επιστημονικά τεκμηριωμένης μεθόδου για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικοινωνιών και των πληθυσμών επικοινωνιών

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - C(2025) 6310 final.

συνημμ.: C(2025) 6310 final

Βρυξέλλες, 19.9.2025
C(2025) 6310 final

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19.9.2025

για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τη θέσπιση επιστημονικά τεκμηριωμένης μεθόδου για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

1.1. Γενικό πλαίσιο και στόχοι

Οι επικονιαστές έχουν ζωτική σημασία για την ευημερία και την επισιτιστική μας ασφάλεια, καθώς και για την επιβίωση της φύσης. Βοηθούν τα φυτά να αναπαράγονται μεταφέροντας γύρη από αρσενικά σε θηλυκά μέρη ανθέων, ώστε να καθίσταται δυνατή η γονιμοποίηση. Αυτή η υπηρεσία επικονίασης στηρίζει νυχθημερόν περίπου τέσσερα στα πέντε είδη καλλιεργειών και άγριων ανθοφόρων φυτών στην Ευρώπη. Οι επικονιαστές στην Ευρώπη είναι κυρίως έντομα όπως μέλισσες, μύγες, πεταλούδες και σκόροι.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι επικονιαστές έχουν μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες. Οι πληθυσμοί ενός στα τρία είδη μελισσών, συρφίδων και πεταλούδων βρίσκονται σε μείωση. Ένα στα δέκα είδη μελισσών και πεταλούδων και ένα στα τρία είδη συρφίδων απειλούνται με εξαφάνιση. Η μείωση των άγριων επικονιαστών προκαλεί ανησυχία σε ολόκληρο το φάσμα της κοινωνίας και έχει οδηγήσει σε εκκλήσεις για αποφασιστική δράση για την αντιμετώπιση των αιτίων της, όπως η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών «Σώστε τις μέλισσες και τους αγρότες», η οποία συγκέντρωσε πάνω από ένα εκατομμύριο δηλώσεις υποστήριξης. Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι χωρίς τους επικονιαστές πολλά φυτικά είδη πρόκειται να μειωθούν και τελικά να εξαφανιστούν, μαζί με τους οργανισμούς που εξαρτώνται από αυτά. Αυτό θα είχε εκτεταμένες οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες.

Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές το 2018 και τη νέα συμφωνία για τους επικονιαστές¹ το 2023, με σκοπό την ενίσχυση των δράσεών της. Η έκδοση του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης² το 2024 κατοχύρωσε τη φιλοδοξία της νέας συμφωνίας για τους επικονιαστές σε έναν νομικά δεσμευτικό στόχο.

Στο πλαίσιο του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης, τα κράτη μέλη οφείλουν να βελτιώσουν την ποικιλότητα των επικονιαστών και να αναστρέψουν τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών το αργότερο έως το 2030, καθώς και να επιτύχουν στη συνέχεια αυξητική τάση των πληθυσμών τους, που θα μετράται τουλάχιστον κάθε έξι έτη από το 2030, έως ότου επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα.

Ο κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης προβλέπει επίσης ότι τα κράτη μέλη πρέπει να παρακολουθούν την αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών χρησιμοποιώντας μια επιστημονικά τεκμηριωμένη μέθοδο. Ο κανονισμός εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη θέσπιση μιας τέτοιας μεθόδου (στο εξής: μέθοδος παρακολούθησης). Η μέθοδος παρακολούθησης πρέπει να παρέχει μια τυποποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή ετήσιων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στα διάφορα οικοσυστήματα. Κατά τη χρήση της μεθόδου, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η παρακολούθηση πραγματοποιείται σε επαρκή αριθμό θέσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα σε ολόκληρη την επικράτειά τους. Η μέθοδος παρακολούθησης πρέπει επίσης να παρέχει τυποποιημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής των πληθυσμών επικονιαστών και την αποτελεσματικότητα των μέτρων αποκατάστασης στα εθνικά σχέδια αποκατάστασης, με βάση τα συλλεχθέντα δεδομένα.

1.2. Νομικό πλαίσιο

¹ [COM\(2023\) 35 final](#).

² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1991](#).

Ο παρών κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός βασίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης, το οποίο εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεσπίζει και να επικαιροποιεί μια επιστημονικά τεκμηριωμένη μέθοδο για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών. Αυτή η μέθοδος παρακολούθησης θα αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση της προόδου που σημειώνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης, με σκοπό τη βελτίωση της ποικιλότητας των επικονιαστών και την αναστροφή της μείωσης των πληθυσμών των επικονιαστών το αργότερο έως το 2030 και, στη συνέχεια, την επίτευξη αυξητικής τάσης των πληθυσμών τους, που θα μετράται τουλάχιστον ανά εξαετία από το 2030, έως ότου επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα.

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, διότι δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου της θέσπισης τυποποιημένης επιστημονικά τεκμηριωμένης μεθόδου για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών, όπως αναλύεται στην επόμενη ενότητα.

1.3. Επιστημονικές αρχές και μέθοδοι στις οποίες βασίζεται ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός

1.3.1. Επιστημονική και τεχνική βάση

Από το 2019 η Επιτροπή στηρίζει την ανάπτυξη ισχυρής επιστημονικής βάσης για ένα οικονομικά αποδοτικό ενωσιακό σύστημα παρακολούθησης των επικονιαστών (στο εξής: EU-PoMS) μέσω του έργου STING³. Υπό τον συντονισμό του Κοινού Κέντρου Ερευνών (στο εξής: JRC) της Επιτροπής, το έργο συγκέντρωσε εμπειρογνώμονες υψηλής ειδίκευσης, μεταξύ άλλων στους τομείς της βιολογίας των επικονιαστών, των επιτόπιων ερευνών βιοποικιλότητας και των οικολογικών στατιστικών, με σκοπό την ανάπτυξη επιστημονικών και τεχνικών επιλογών για το EU-PoMS. Οι επιλογές αυτές εφαρμόστηκαν πιλοτικά και δοκιμάστηκαν στην πράξη μέσω του έργου SPRING⁴. Τα αποτελέσματα του STING δημοσιεύτηκαν με δύο τεχνικές εκθέσεις του JRC, η πρώτη έκθεση STING του 2021⁵ και η δεύτερη έκθεση STING του 2024⁶, οι οποίες παρέχουν τις πλέον σύγχρονες βάσεις για τη μέθοδο παρακολούθησης που ορίζεται στον παρόντα κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό.

1.3.2. Γενική προσέγγιση

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός καθορίζει μια μέθοδο παρακολούθησης, η οποία παρέχει τυποποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή ετήσιων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στα διάφορα οικοσυστήματα, για την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής των πληθυσμών τους και για την αποτελεσματικότητα των μέτρων

³ [Science and Technology for Pollinating Insects \(STING\) \[Επιστήμη και τεχνολογία για τα έντομα επικονιαστές\]](#) και [Science and Technology for Pollinating Insects Plus \(STING+\)](#).

⁴ [Strengthening Pollinator Recovery through Indicators and Monitoring \[Ενίσχυση της αποκατάστασης του αριθμού των επικονιαστών μέσω δεικτών και παρακολούθησης\]](#).

⁵ Potts, S., Dauber, J., Hochkirch, A., Oteman, B., Roy, D., Ahnre, K., Biesmeijer, K., Breeze, T., Carvell, C., Ferreira, C., Fitzpatrick, Ú., Isaac, N., Kuussaari, M., Ljubomirov, T., Maes, J., Ngo, H., Pardo, A., Polce, C., Quaranta, M., Settele, J., Sorg, M., Stefanescu, C. και Vujić, A. (2020): Proposal for an EU pollinator monitoring scheme [Πρόταση για ένα σύστημα παρακολούθησης των επικονιαστών της ΕΕ], [JRC122225](#).

⁶ Potts, S.G., Bartomeus, I., Biesmeijer, K., Breeze, T., Casino, A., Dauber, J., Dieker, P., Hochkirch, A., Høye, T., Isaac, N., Kleijn, D., Laikre, L., Mandelik, Y., Montagna, M., Montero Castaño, A., Öckinger, E., Oteman, B., Pardo Valle, A., Polce, C., Povellato, A., Quaranta, M., Roy, D., Schweiger, O., Settele, J., Ståhls-Mäkelä, G., Tamborra, M., Troost, G., Van Der Wal, R., Vujić, A. και Zhang, J. (2024): Refined proposal for an EU pollinator monitoring scheme [Εξειδικευμένη πρόταση για ένα σύστημα παρακολούθησης της ΕΕ], [JRC138660](#).

αποκατάστασης που θεσπίζουν τα κράτη μέλη, όπως απαιτείται από το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης.

Η μέθοδος θεσπίζει στιβαρό σύστημα δεικτών για τη μέτρηση των μεταβολών στους πληθυσμούς επικονιαστών, το οποίο αποτελείται από i) τον δείκτη κοινών επικονιαστών για την αξιολόγηση των τάσεων όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των κοινών ειδών επικονιαστών σε κάθε κράτος μέλος και ii) τον δείκτη πλούτου των ειδών επικονιαστών για την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής στον συνολικό αριθμό των ειδών επικονιαστών (κοινών και σπάνιων) που παρατηρούνται σε ένα κράτος μέλος.

Ο δείκτης κοινών επικονιαστών αποτελείται από καθιερωμένους δείκτες μέτρησης για την αξιολόγηση της αφθονίας των ειδών (στο εξής: γενικευμένος δείκτης αφθονίας) και της ποικιλότητας (στο εξής: δείκτης ποικιλότητας Shannon-Wiener). Δεδομένου ότι τα σπάνια είδη επικονιαστών δεν θα καταγράφονται στην πλειονότητα των θέσεων παρακολούθησης, οι εν λόγω δείκτες μέτρησης δεν είναι κατάλληλοι για την κάλυψη σπάνιων ειδών επικονιαστών. Τα σπάνια είδη θα εξεταστούν, μαζί με τα κοινά είδη επικονιαστών, μέσω εξακρίβωσης του συνολικού αριθμού των ειδών επικονιαστών που καταγράφονται ετησίως σε κάθε κράτος μέλος (στο εξής: δείκτης πλούτου των ειδών).

Προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής ποσότητα και ποιότητα των δεδομένων για τον υπολογισμό του δείκτη κοινών επικονιαστών και του δείκτη πλούτου των ειδών επικονιαστών, η μέθοδος παρακολούθησης θεσπίζει μια επιστημονικά στιβαρή και οικονομικά αποδοτική προσέγγιση για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών. Τα κύρια χαρακτηριστικά της εν λόγω προσέγγισης είναι η επιλογή των θέσεων παρακολούθησης με στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία, η χρήση δειγματοληπτικών διαδρομών γραμμικής διατομής (transect walks) και φωτοπαγίδων για κοινά είδη, και οι στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις για σπάνια είδη.

Η προσέγγιση συλλογής δεδομένων και η προσέγγιση αξιολόγησης που οδηγεί στον υπολογισμό των δεικτών αποτελούν μια συνεκτική μεθοδολογική δέσμη. Η δέσμη αυτή επιτυγχάνει ισορροπία μεταξύ του αναγκαίου όγκου δεδομένων για τη δημιουργία στιβαρών και αξιόπιστων δεικτών, του ελάχιστου αριθμού θέσεων παρακολούθησης και της προσπάθειας συλλογής δεδομένων που απαιτείται σε κάθε θέση. Η επιλογή των θέσεων παρακολούθησης βάσει στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της εν λόγω μεθοδολογικής συνοχής.

1.3.3. Στοιχεύμενα είδη

Στην Ευρώπη, τα ανθοφόρα φυτά επικονιάζονται από ευρύ φάσμα ταξινομικών ομάδων εντόμων, όπως οι μέλισσες, οι συρφίδες, οι μύγες, οι πεταλούδες, οι σκόροι, οι σφήκες, οι θρίπες και τα σκαθάρια. Παρόλο που, καταρχήν, η παρακολούθηση των επικονιαστών θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις ομάδες, οι επί του παρόντος διαθέσιμες ικανότητες δικαιολογούν τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής στις μέλισσες, στις συρφίδες, στις πεταλούδες και στους σκόρους (εξαιρουμένων των μικροσκόρων). Στόχος είναι να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τη μέθοδο παρακολούθησης και να αναπτύξουν σταδιακά ικανότητες για την παρακολούθηση άλλων ομάδων με αποδοτικό τρόπο. Οι τέσσερις επιλεγμένες ομάδες περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα ειδικών ρόλων που διαδραματίζουν οι επικονιαστές στα γεωργικά και δασικά οικοσυστήματα, καθώς και σε άλλα οικοσυστήματα (συμπεριλαμβανομένων των αστικών οικοσυστημάτων και των μη διαχειριζόμενων φυσικών οικοσυστημάτων εκτός των δασών) μέσω ημερήσιας και νυκτερινής επικονίασης.

Σύμφωνα με τον κανονισμό για την αποκατάσταση της φύσης, το πεδίο εφαρμογής της παρακολούθησης περιορίζεται στα άγρια είδη επικονιαστών. Για τον λόγο αυτόν, η

μελιτοφόρος μέλισσα (*Apis mellifera*) εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού. Η διαχείριση της μελιτοφόρου μέλισσας γίνεται κυρίως από τον άνθρωπο και η παρουσία της στο φυσικό περιβάλλον είναι περιορισμένη. Η διάκριση μεταξύ διαχειριζόμενων και άγριων πληθυσμών μελιτοφόρων μελισσών στον αγρό θα ήταν δύσκολη και υπερβολικά επίπονη.

Τα ξένα είδη επικονιαστών είναι είδη που εισάγονται εκτός της περιοχής της φυσικής τους κατανομής. Δεν συμβάλλουν στις αυτόχθονες κοινότητες επικονιαστών και μπορούν ακόμη και να αποτελέσουν απειλή. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν ξένα είδη επικονιαστών στο πεδίο εφαρμογής της παρακολούθησης με σκοπό τη βελτίωση της επιτήρησης της εξάπλωσης των εν λόγω ειδών. Ωστόσο, τα ξένα είδη επικονιαστών εξαιρούνται από την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών.

1.3.4. Ταυτοποίηση των ειδών

Ο κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης απαιτεί τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών σε όλα τα οικοσυστήματα. Για τον σκοπό αυτόν, απαιτείται η ταυτοποίηση των παρατηρούμενων και των αιχμαλωτισμένων δειγμάτων σε επίπεδο είδους.

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός παρέχει ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τις μεθόδους ταυτοποίησης των ειδών. Οι μέθοδοι θα πρέπει να είναι επιστημονικά δοκιμασμένες. Όσον αφορά τις δειγματοληπτικές διαδρομές, το ποσοστό των δειγμάτων που ταυτοποιούνται απευθείας στον αγρό θα αυξάνεται όσο αυξάνεται η ικανότητα των εμπειρογνομόνων.

1.3.5. Επιλογή των θέσεων παρακολούθησης

Η οικονομικά αποδοτική παρακολούθηση απαιτεί ελάχιστη προσπάθεια συλλογής επαρκών δεδομένων για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης. Η μέθοδος που ορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό βασίζεται στην παρακολούθηση των επικονιαστών σε ελάχιστο αριθμό θέσεων που είναι αντιπροσωπευτικές του συνόλου της επικράτειας ενός κράτους μέλους. Για να διασφαλιστεί η εν λόγω αντιπροσωπευτικότητα, η επιλογή των θέσεων παρακολούθησης πρέπει να πραγματοποιείται με τυχαίο τρόπο σε ολόκληρη την επικράτεια. Διαφορετικά, θα υπεισερχόταν μεροληψία στη διαδικασία συλλογής δεδομένων, με αποτέλεσμα να καταστεί αναξιόπιστη η αξιολόγηση βάσει των εν λόγω δεδομένων. Η επιλογή θέσεων με τυχαία δειγματοληψία αποτελεί βασική αρχή για την επίτευξη μιας στατιστικά στιβαρής μεθόδου παρακολούθησης.

Η στρωματοποιημένη δειγματοληψία των θέσεων παρακολούθησης εφαρμόζεται με τη διαίρεση του συνόλου των δυνητικών θέσεων δειγματοληψίας στη χερσαία επικράτεια ενός κράτους μέλους σε στρώματα (διαφοροποιημένα ανά σημαντικούς τύπους οικοσυστημάτων και βιογεωγραφικές περιοχές), τα οποία πρέπει να εκπροσωπούνται δεόντως στη διαδικασία επιλογής θέσεων.

Ο ελάχιστος αριθμός θέσεων σε κάθε κράτος μέλος έχει υπολογιστεί μέσω στιβαρής επιστημονικής διαδικασίας που βασίζεται σε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ανάλυση δεδομένων παρακολούθησης σε πραγματικές συνθήκες και δεδομένων που παράγονται από μοντέλο σε υπολογιστή, ανάλυση στατιστικής ισχύος και αξιολόγηση από εμπειρογνώμονες. Στο πλαίσιο της προσέγγισης μοντελοποίησης αξιολογήθηκε η σχέση μεταξύ του αριθμού των θέσεων, της στατιστικής ισχύος για τον εντοπισμό ορισμένου επιπέδου μεταβολής της αφθονίας ειδών κοινών επικονιαστών και της απαίτησης συλλογής επαρκούς αριθμού παρατηρήσεων για τον υπολογισμό της αφθονίας τουλάχιστον για το 30 % των ειδών.

Ο υπολογισμός πραγματοποιήθηκε χωριστά για κάθε κράτος μέλος, καθώς ο κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης θέτει νομικά δεσμευτικό στόχο για τους επικονιαστές σε εθνικό επίπεδο. Οι κυριότεροι παράγοντες που καθόρισαν τον ελάχιστο αριθμό θέσεων ήταν ο πλούτος των ειδών και η ετερογένεια της κάλυψης του εδάφους σε ένα κράτος μέλος —δύο παράγοντες που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Το μέγεθος της χώρας είχε περιορισμένο και έμμεσο αντίκτυπο, όπου επηρέαζε τον πλούτο των ειδών ή την ετερογένεια της κάλυψης του εδάφους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον χρειαζόταν ένας εύλογος αριθμός θέσεων και στα μικρά κράτη μέλη. Η προσέγγιση αυτήν ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της στατιστικής επιστήμης: ο πρωταρχικός παράγοντας για τον προσδιορισμό του μεγέθους ενός δείγματος (δηλαδή του ελάχιστου αριθμού θέσεων) από στατιστικό πληθυσμό (δηλαδή το σύνολο της επικράτειας ενός κράτους μέλους) είναι η μεταβλητότητα του πληθυσμού (δηλαδή ο βαθμός στον οποίο οι σχετικές παράμετροι ποικίλλουν εντός του πληθυσμού) και όχι το μέγεθος του δείγματος σε σχέση με τον πληθυσμό.

Η μέθοδος ορίζει τη θέση παρακολούθησης ως τετράγωνο 2 km επί 2 km με κέντρο ένα σημείο του κύριου πλέγματος LUCAS⁷. Με τον τρόπο αυτόν παρέχεται επαρκής ευελιξία στα κράτη μέλη για την αποτελεσματική τοποθέτηση δειγματοληπτικής λωρίδας 1 km ή φωτοπαγίδας εντός μιας θέσης παρακολούθησης. Το καθιερωμένο και ευρέως χρησιμοποιούμενο πλέγμα LUCAS επιλέχθηκε για την τυποποίηση και τη διευκόλυνση της διαδικασίας στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας στα κράτη μέλη. Οι πληροφορίες σχετικά με την κάλυψη και τη χρήση γης είναι άμεσα διαθέσιμες για το πλέγμα αυτό.

Μεταξύ των θέσεων παρακολούθησης καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι θέσεις είναι διάσπαρτες στην επικράτεια ενός κράτους μέλους.

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός παρέχει κατάλογο προαιρετικών κριτηρίων αποκλεισμού τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την εξαίρεση τοποθεσιών που ενδέχεται να συνεπάγονται υπέρμετρες δυσκολίες ή να είναι αδύνατον να ελεγχθούν (απομακρυσμένες ή απρόσιτες θέσεις).

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός προβλέπει επίσης ότι οι θέσεις παρακολούθησης δεν θα πρέπει να αλλάζουν κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης —πρόκειται για ζήτημα θεμελιώδους σημασίας για την αποφυγή κάθε πιθανής μεροληψίας. Καθορίζει σαφείς κανόνες για την αντικατάσταση των θέσεων που έχουν επιλεγεί αλλά αργότερα κατέστησαν απρόσιτες.

Δεδομένου ότι ένα υψηλό ποσοστό γης ανήκει σε ιδιώτες, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να εδραιώσουν συνεργασία με τους ιδιοκτήτες και τους διαχειριστές γης με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων παρακολούθησης σε ιδιωτικές εκτάσεις.

1.3.6. Πρωτόκολλα για τη συλλογή δεδομένων πεδίου

Για τους επικονιαστές που είναι ενεργοί κατά τη διάρκεια της ημέρας (δηλαδή μέλισσες, συρφίδες, πεταλούδες και ημερόβιοι σκόροι), οι δειγματοληπτικές διαδρομές είναι η αποδοτικότερη μέθοδος για τη συλλογή δεδομένων πεδίου για μια τυποποιημένη ανάλυση τάσεων. Προκειμένου να αποφευχθεί η στατιστική μεροληψία, βασική απαίτηση είναι η τυποποίηση του πρωτοκόλλου συλλογής δεδομένων όσον αφορά τον τόπο (τοποθεσία και μήκος της δειγματοληπτικής διαδρομής και περιοχή παρατήρησης γύρω από έναν ερευνητή) και τον χρόνο (διάρκεια παρατήρησης στην πορεία της δειγματοληπτικής διαδρομής). Επιπλέον, προκειμένου να εξασφαλιστεί επαρκής ποσότητα και ποιότητα συλλεγόμενων δεδομένων, θα πρέπει να πραγματοποιούνται χωριστές δειγματοληπτικές διαδρομές για τις μέλισσες, τις συρφίδες και τις πεταλούδες σε συνδυασμό με τους ημερόβιους σκόρους, καθώς οι ομάδες αυτές διαφέρουν ως προς την εμφάνιση και τη συμπεριφορά τους, γεγονός που

⁷

[Land Use/Cover Area frame Survey \[Στατιστική έρευνα του πλαισίου χρήσης/κάλυψης γης\]](#).

καθιστά δύσκολο για έναν ερευνητή να παρακολουθεί δεόντως περισσότερες από μία ομάδες κάθε φορά.

Για τους νυκτόβιους σκόρους, οι φωτοπαγίδες είναι η οικονομικά αποδοτικότερη μέθοδος για τη συλλογή δεδομένων πεδίου για μια τυποποιημένη ανάλυση τάσεων. Όσον αφορά τις δειγματοληπτικές διαδρομές, ο τόπος (θέση της φωτοπαγίδας) και ο χρόνος (συχνότητα και χρονικό διάστημα μεταξύ ενεργών περιόδων φωτοπαγίδας) θα πρέπει να τυποποιούνται στο πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων. Για να αποφευχθεί η στατιστική μεροληψία, είναι σημαντικό να τυποποιηθεί ο σχεδιασμός της φωτοπαγίδας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη προσαρμογής στις συνθήκες φωτός στα βόρεια γεωγραφικά πλάτη.

Η παρακολούθηση σπάνιων ειδών επικονιαστών θα πραγματοποιείται με στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις σε γνωστές τοποθεσίες. Θα περιορίζεται σε είδη που χαρακτηρίζονται απειλούμενα με εξαφάνιση σύμφωνα με τον κόκκινο κατάλογο της ΕΕ και/ή τους εθνικούς κόκκινους καταλόγους απειλούμενων ειδών.

1.4. Απλούστευση, μείωση του φόρτου και σχέση κόστους-απόδοσης

Η μέθοδος παρακολούθησης που ορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει επιστημονικά στιβαρή μέτρηση των πληθυσμών και της ποικιλότητας των επικονιαστών, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τόσο τη διοικητική επιβάρυνση όσο και το κόστος εφαρμογής για τα κράτη μέλη.

Οι επικονιαστές περιλαμβάνουν δεκάδες χιλιάδες είδη σε πολυάριθμες ταξινομικές ομάδες εντόμων, αλλά η μέθοδος περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της παρακολούθησης σε τέσσερις ταξινομικές ομάδες: μέλισσες, συρφίδες, πεταλούδες και σκόροι (εκτός από τους μικροσκόρους). Για τις εν λόγω ομάδες, η ικανότητα παρακολούθησης υπάρχει ήδη ή μπορεί να αναπτυχθεί με οικονομικά αποδοτικό τρόπο σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Για να μειωθεί περαιτέρω η επιβάρυνση για τα κράτη μέλη, περιλαμβάνονται μόνο τα μεγαλύτερα είδη σκόρων, καθώς η ταυτοποίησή τους μπορεί να διευκολυνθεί με τεχνολογίες αναγνώρισης εικόνας και τεχνητής νοημοσύνης.

Για να περιοριστεί η επιβάρυνση των κρατών μελών, η μέθοδος θεσπίζει ειδικό καθεστώς για την παρακολούθηση σπάνιων ειδών επικονιαστών. Τα σπάνια είδη επικονιαστών πρέπει να παρακολουθούνται με στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις σε γνωστές τοποθεσίες, οι οποίες είναι πιο αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων σε σχέση με τη στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία για την επιλογή θέσεων, η οποία εφαρμόζεται για τα κοινά είδη. Η εν λόγω μεθοδολογική επιλογή καθιστά δυνατή την ελαχιστοποίηση του αριθμού των θέσεων παρακολούθησης για τα κοινά είδη. Επιπλέον, για να μειωθεί περαιτέρω η επιβάρυνση για τα κράτη μέλη, ο αριθμός των σπάνιων ειδών που πρέπει να παρακολουθούνται είναι περιορισμένος: η στοχευμένη παρακολούθηση είναι υποχρεωτική μόνο για τα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, και τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν τον αριθμό αυτό σε 15.

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός παρέχει ευρύ περιθώριο στα κράτη μέλη, ώστε να προσαρμόσουν τη μέθοδο ανάλογα με τις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους:

- Δίνει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να καθορίζουν τον αριθμό των θέσεων παρακολούθησης για τα κοινά είδη, καθορίζοντας παράλληλα έναν ελάχιστο αριθμό θέσεων για κάθε κράτος μέλος. Ο ελάχιστος αριθμός αντιπροσωπεύει το κατώτερο όριο της προσπάθειας δειγματοληψίας που πρέπει να αναληφθεί για να επιτευχθεί στατιστικά ορθή ποσοτικοποίηση των τάσεων μεταβολής όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών. Αυτό το ελάχιστο όριο καθιστά δυνατή την επαρκή συλλογή δεδομένων σχετικά με την αφθονία μόνο για το 30 % των ειδών.

- Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν απομακρυσμένες ή απρόσιτες τοποθεσίες από ένα τυχαίο δείγμα θέσεων.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν προκαθορισμένες θέσεις παρακολούθησης, εάν οι εν λόγω θέσεις έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τους κανόνες επιλογής θέσεων που ορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό.
- Τα κράτη μέλη έχουν την ευελιξία να καθορίζουν την ετήσια περίοδο παρατήρησης και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές συνθήκες για έρευνες πεδίου εντός της περιόδου αυτής.
- Τα κράτη μέλη έχουν επίσης την ευελιξία να εντάσσουν τη δειγματοληπτική πορεία και τις φωτοπαγίδες εντός των ορίων μιας θέσης παρακολούθησης και να καθορίζουν τον βέλτιστο σχεδιασμό των φωτοπαγίδων.

Οι ανωτέρω πτυχές της μεθόδου παρακολούθησης ελαχιστοποιούν τις τεχνικές απαιτήσεις, τη διοικητική επιβάρυνση και την εφοδιαστική στα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας την πλέον οικονομικά αποδοτική προσέγγιση για την επίτευξη του στόχου που ορίζεται στον κανονισμό για την αποκατάσταση της φύσης.

1.5. Στήριξη των κρατών μελών κατά την εφαρμογή του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού

Η Επιτροπή έχει πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ικανότητες και να προετοιμαστούν για την εφαρμογή της μεθόδου παρακολούθησης.

Το έργο SPRING παρείχε εξατομικευμένη στήριξη στα κράτη μέλη για την ανάπτυξη της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας για την εφαρμογή της μεθόδου παρακολούθησης, ενώ το έργο STING+ περιλαμβάνει ένα γραφείο τεχνικής υποστήριξης για τις εθνικές αρχές, ώστε να διευκολυνθεί η ανάπτυξη της μεθόδου.

Η Επιτροπή στηρίζει επί του παρόντος την κατάρτιση επιτόπιων ερευνητών για την παρακολούθηση των επικονιαστών και τον εντοπισμό των ειδών επικονιαστών μέσω των έργων EPIC⁸ (EPIC-bee, EPIC-fly και EPIC-butterfly).

Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης την ανάπτυξη ταξινομικών εργαλείων αναγκαίων για την παρακολούθηση των επικονιαστών μέσω των έργων ORBIT⁹ και Taxo-Fly¹⁰, καθώς και μέσω των έργων TETTRIs¹¹ και MAMBO¹² του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

1.6. Εκτιμώμενο κόστος για την εφαρμογή του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού

Το ετήσιο κόστος για την εφαρμογή της μεθόδου παρακολούθησης, όπως ορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, υπολογίστηκε σε 11,9 εκατ. EUR (τιμές 2024) για την Ένωση στο σύνολό της. Η εν λόγω εκτίμηση μεταφράζεται σε μείωση κατά 33 έως 37 % σε σύγκριση με την αρχική εκτίμηση κόστους στο πλαίσιο της εκτίμησης επιπτώσεων¹³ στην οποία βασίστηκε η πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για την αποκατάσταση της φύσης.

Η αρχική εκτίμηση κόστους βασίστηκε στην πρώτη έκθεση STING και κυμαινόταν μεταξύ 17,7 και 18,9 εκατ. EUR κατόπιν προσαρμογής για να ληφθεί υπόψη ο πληθωρισμός (τιμές 2024).

⁸ [Μαθήματα αναγνώρισης ευρωπαϊκών επικονιαστών.](#)

⁹ <https://orbitproject.wordpress.com>.

¹⁰ <https://www.helsinki.fi/en/projects/taxonomic-information-european-hoverfly-species>.

¹¹ [Μετασχηματισμός της ευρωπαϊκής ταξινομίας μέσω της κατάρτισης, της έρευνας και της καινοτομίας.](#)

¹² [Σύγχρονες προσεγγίσεις για την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας.](#)

¹³ SWD(2022) 167 final, ΜΕΡΟΣ 5/12, σ. 497.

Η επικαιροποιημένη εκτίμηση περιλαμβάνει το κόστος των επενδύσεων σε υλικά που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση, τη διεξαγωγή επιτόπιων ερευνών (δευματοληπτικές διαδρομές, φωτοπαγίδες και στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις για σπάνια είδη), την ταυτοποίηση δειγμάτων επικονιαστών στο εργαστήριο και την αποθήκευσή τους, την αποστολή υλικού για σκοπούς ταυτοποίησης και αποθήκευσης, την κατάρτιση των ερευνητών, τα γενικά έξοδα και το μη μισθολογικό κόστος εργασίας.

Η διαφορά μεταξύ της αρχικής και της επικαιροποιημένης εκτίμησης κόστους οφείλεται στην εξορθολογισμένη και απλουστευμένη μεθοδολογία παρακολούθησης. Η επικαιροποιημένη εκτίμηση κόστους βασίστηκε σε μέθοδο παρακολούθησης που περιλαμβάνει τις ακόλουθες αλλαγές σε σύγκριση με τη μέθοδο της αρχικής εκτίμησης κόστους:

- Η δειγματοληπτική διαδρομή είναι η μόνη μέθοδος για την παρακολούθηση των κοινών ειδών μελισσών, συρφίδων, πεταλούδων και ημερόβιων σκόρων (σε σύγκριση με τον συνδυασμό δειγματοληπτικών διαδρομών και παγίδων δοχείου που εξετάστηκαν κατά την αρχική εκτίμηση).
- Ο ελάχιστος αριθμός θέσεων στους οποίους πρόκειται να διενεργηθούν οι έρευνες παρακολούθησης μειώθηκε (1820 έναντι 1988 στην αρχική εκτίμηση).
- Προστέθηκαν κριτήρια με τα οποία δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να εξαιρούν απομακρυσμένες ή απρόσιτες τοποθεσίες από ένα τυχαίο δείγμα θέσεων.

Η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκε για την επικαιροποιημένη εκτίμηση κόστους ενισχύθηκε ως εξής:

- Με την ενσωμάτωση πρόσθετων στοιχείων που δεν είχαν ληφθεί υπόψη στην αρχική εκτίμηση, όπως γενικά έξοδα, δαπάνες για την επιλογή των θέσεων, την εισαγωγή και την επικύρωση των δεδομένων, καθώς και για την αποθήκευση των συλλεγόμενων δειγμάτων.
- Με την παραδοχή ότι υψηλότερο ποσοστό δειγμάτων (20-50 % για τις μέλισσες και 10-20 % για τις συρφίδες, ανάλογα με τη βιογεωγραφική περιοχή) θα χρειαστεί να ταυτοποιηθούν σε εργαστήριο σε σύγκριση με την αρχική εκτίμηση, ιδίως κατά τα πρώτα τρία έτη παρακολούθησης και στην περιοχή της Μεσογείου λόγω της μεγαλύτερης ποικιλομορφίας των εκεί ειδών.
- Με την παραδοχή ότι η παρακολούθηση θα πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου από αμειβόμενους επαγγελματίες. Η ενσωμάτωση των επιστημονικών δραστηριοτήτων των πολιτών, η οποία θα μπορούσε δυνητικά να συμβάλει στη μείωση του κόστους παρακολούθησης, δεν ελήφθη υπόψη σε αντίθεση με την αρχική εκτίμηση.

Παρά την προσθήκη των εν λόγω πρόσθετων δαπανών, η μέθοδος παρακολούθησης που ορίζεται στον παρόντα κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό εμφανίζει αρκετά καλύτερη σχέση κόστους-απόδοσης σε σύγκριση με την αρχική μεθοδολογία που παρουσιάστηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης. Οι λόγοι για αυτό είναι ο εξορθολογισμός και η απλούστευση της μεθοδολογίας, όπως αναλύεται στην ενότητα 1.4.

1.7. Συνέργειες με άλλες πολιτικές

Το παράρτημα I του κανονισμού σχετικά με τα στρατηγικά σχέδια για την κοινή γεωργική πολιτική¹⁴ αναφέρει ότι οι τάσεις μεταβολής για τους επικονιαστές πρέπει να αξιολογούνται με τη χρήση σχετικών μέτρων της Ένωσης για τους δείκτες επικονιαστών. Οι δείκτες

¹⁴ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/2115](#).

επικονιαστών που καθορίζονται στον παρόντα κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό αποτελούν κατάλληλα μέτρα για τον σκοπό αυτόν.

2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

2.1. Διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη

Ζητήθηκε η γνώμη των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με το σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού μέσω της ομάδας εργασίας για τους επικονιαστές, της πλατφόρμας της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα¹⁵ (συνεδριάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2024, της 16ης Δεκεμβρίου 2024, της 19ης Φεβρουαρίου 2025 και της 28ης Μαΐου 2025) και της ομάδας εμπειρογνομόνων για τον κανονισμό για την αποκατάσταση της φύσης (συνεδρίαση της 1ης Ιουλίου 2025).

Με βάση τις παρατηρήσεις που ελήφθησαν από τις εν λόγω δραστηριότητες διαβούλευσης, η Επιτροπή ενσωμάτωσε ορισμένες τροποποιήσεις στο σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της, με στόχο τη διευκόλυνση της εφαρμογής και τη μείωση της επιβάρυνσης για τα κράτη μέλη χωρίς υποβάθμιση της επιστημονικής στιβαρότητας της μεθόδου παρακολούθησης. Στις τροποποιήσεις περιλαμβάνονταν ιδίως τα εξής:

- Σημαντικά περιορισμένο φάσμα ειδών προς παρακολούθηση
- Πιο ευέλικτοι κανόνες για την επιλογή θέσεων ώστε να διασφαλίζεται μια διαδικασία δειγματοληψίας με ικανοποιητική σχέση κόστους/απόδοσης
- Χρήση προϋπαρχουσών θέσεων για παρακολούθηση (εφόσον πληρούν τους κανόνες επιλογής θέσεων)
- Ευέλικτος ορισμός της περιόδου παρατήρησης
- Περιορισμός των δειγματοληπτικών διαδρομών σε μήκος 1 km και σε διάρκεια 60 λεπτών
- Μειωμένος αριθμός φωτοπαγίδων σε κάθε θέση παρακολούθησης (δύο)
- Ευέλικτη εφαρμογή των πρωτοκόλλων συλλογής δεδομένων όσον αφορά τη συχνότητα παρακολούθησης και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές συνθήκες για την εκτέλεσή τους
- Ευελιξία όσον αφορά τον καθορισμό της δειγματοληπτικής διαδρομής
- Ευελιξία όσον αφορά την τοποθέτηση και τον σχεδιασμό των φωτοπαγίδων
- Απλουστευμένη προσέγγιση για την παρακολούθηση σπάνιων ειδών: μειωμένη προσπάθεια για τη διαπίστωση της παρουσίας σπάνιων ειδών, πιο περιορισμένος αριθμός ειδών προς παρακολούθηση και ευελιξία για την ιεράρχηση των ειδών με βάση τον ενωσιακό ή εθνικό κόκκινο κατάλογο
- Συνδυασμένη αξιολόγηση των πληθυσμιακών τάσεων όλων των ομάδων επικονιαστών
- Απλουστευμένος δείκτης για σπάνια είδη

Επιπλέον, έγιναν περαιτέρω τροποποιήσεις στο σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού για την ενίσχυση της σαφήνειας του νομικού κειμένου.

2.2. Υποβολή παρατηρήσεων από το κοινό

¹⁵ [Πλατφόρμα της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα \(E02210\)](#).

Το σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού δημοσιεύτηκε από τις 19 Ιουνίου 2025 έως τις 17 Ιουλίου 2025 στη διαδικτυακή πύλη «Πείτε την άποψή σας»¹⁶ προς σχολιασμό από το κοινό. Συνολικά ελήφθησαν παρατηρήσεις από 4044 ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων πολίτες της ΕΕ (3868), πολίτες τρίτων χωρών (85), μη κυβερνητικές οργανώσεις (23), ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα (17), περιβαλλοντικές οργανώσεις (12), εταιρείες/επιχειρήσεις (10), επιχειρηματικές ενώσεις (7), δημόσιες αρχές (4), οργανώσεις καταναλωτών (1) και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (17).

Η συντριπτική πλειονότητα (πάνω από το 90 %) των πολιτών της ΕΕ, των πολιτών τρίτων χωρών, των ΜΚΟ, των ακαδημαϊκών/ερευνητικών ιδρυμάτων και των περιβαλλοντικών οργανώσεων υποστήριξε το σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού, καλώντας την Επιτροπή να διατηρήσει το επίπεδο φιλοδοξίας και τα βασικά στοιχεία της προτεινόμενης μεθόδου παρακολούθησης ή να τα ενισχύσει περαιτέρω. Σχεδόν όλοι οι απαντήσαντες από τις εν λόγω ομάδες ενδιαφερόμενων μερών τόνισαν την επείγουσα ανάγκη αποκατάστασης των πληθυσμών επικονιαστών, ενώ οι περισσότεροι από αυτούς τόνισαν τη σημασία μιας στιβαρής μεθόδου παρακολούθησης. Περίπου το ένα τέταρτο όσων απάντησαν εξέφρασαν την προτίμησή τους για μια πιο φιλόδοξη μέθοδο παρακολούθησης που θα συνεπάγεται μεγαλύτερο αριθμό θέσεων παρακολούθησης, ευρύτερο ταξινομικό φάσμα παρακολούθησης ή πρόσθετες ή πιο εντατικές μεθόδους για τη συλλογή δεδομένων. Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα, υπογράμμισαν την ανάγκη για ανάπτυξη ικανοτήτων και συνεχείς επενδύσεις στην κατάρτιση.

Τα ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα είτε υποστήριξαν τη μέθοδο παρακολούθησης όπως προτάθηκε (35 %) είτε διατύπωσαν προτάσεις για την ενίσχυσή της (41 %). Ορισμένες από τις προτάσεις αυτές περιλάμβαναν μεθόδους οι οποίες βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης. Εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις σχετικά με τη χρήση μεθόδων παρακολούθησης βάσει DNA για τη μαζική παρακολούθηση των επικονιαστών. Ορισμένα ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα (12 %) έκριναν ότι η προσέγγιση στο σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού θα μπορούσε να συνεπάγεται υψηλότερο κόστος εφαρμογής από το εκτιμώμενο.

Οι εταιρείες/επιχειρήσεις και επιχειρηματικές ενώσεις είτε υποστήριξαν πλήρως την προτεινόμενη μέθοδο παρακολούθησης (50 %) ή ένα απλούστερο και πιο ευέλικτο καθεστώς (25 %) είτε ζήτησαν το σύστημα παρακολούθησης να είναι πιο φιλόδοξο (19 %). Οι ενώσεις γεωργών και ιδιοκτητών δασών τόνισαν την ανάγκη να εξεταστεί η πρόσβαση σε ιδιωτικές εκτάσεις, για την αποτροπή της διατάραξης των οικονομικών δραστηριοτήτων τους ή της οικονομικής επιβάρυνσης των ιδιοκτητών γης, καθώς και την ανάγκη να αποφευχθούν οι αρνητικές επιπτώσεις από τη δημοσίευση των τοποθεσιών παρακολούθησης.

Οι δημόσιες αρχές υποστήριξαν την πρόταση, τονίζοντας παράλληλα τις δυσκολίες παρακολούθησης των νυκτόβιων σκόρων στις αστικές περιοχές (50 %), προτείνοντας επαρκείς δυνατότητες ευελιξίας όσον αφορά την επιλογή των θέσεων (25 %).

Συνολικά, οι παρατηρήσεις του κοινού κατέδειξαν υψηλό επίπεδο υποστήριξης για τη μέθοδο παρακολούθησης που ορίζεται στο σχέδιο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού σε διάφορες ομάδες ενδιαφερόμενων μερών. Οι παρατηρήσεις που ελήφθησαν έδειξαν ότι η μέθοδος παρακολούθησης εξασφάλισε καλή ισορροπία μεταξύ της επιστημονικής στιβαρότητας της μεθόδου παρακολούθησης και της πρακτικής εφαρμογής της στο πεδίο.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14689-Nature-Restoration-Regulation-science-based-method-for-monitoring-pollinator-diversity-and-pollinator-populations_el.

Ο παρών κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός βασίζεται στην εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού για την αποκατάσταση της φύσης.

Το άρθρο 1 περιλαμβάνει τους ορισμούς.

Το άρθρο 2 θεσπίζει κανόνες σχετικά με τα προς παρακολούθηση είδη επικονιαστών.

Το άρθρο 3 θεσπίζει κανόνες σχετικά με τις θέσεις παρακολούθησης.

Το άρθρο 4 θεσπίζει κανόνες σχετικά με την περίοδο παρατήρησης.

Το άρθρο 5 καθορίζει το πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για τις μέλισσες, τις συρφίδες, τις πεταλούδες και τους ημερόβιους σκόρους.

Το άρθρο 6 καθορίζει το πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για τους νυκτόβιους σκόρους.

Το άρθρο 7 καθορίζει το πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για τα σπάνια είδη επικονιαστών.

Το άρθρο 8 θεσπίζει κανόνες σχετικά με την ταυτοποίηση των ειδών.

Το άρθρο 9 θεσπίζει κανόνες σχετικά με την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής των πληθυσμών επικονιαστών.

Το άρθρο 10 θεσπίζει κανόνες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης.

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19.9.2025

για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τη θέσπιση επιστημονικά τεκμηριωμένης μεθόδου για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2024, για την αποκατάσταση της φύσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869¹⁷, και ιδίως το άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 επιβάλλει στα κράτη να βελτιώσουν την ποικιλότητα των επικονιαστών και να αναστρέψουν τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών το αργότερο έως το 2030, και να επιτύχουν στη συνέχεια αυξητική τάση των πληθυσμών τους, που θα μετράται τουλάχιστον κάθε έξι έτη από το 2030, έως ότου επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα.
- (2) Η Επιτροπή οφείλει να θεσπίσει μια επιστημονικά τεκμηριωμένη μέθοδο για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών (στο εξής: μέθοδος παρακολούθησης), η οποία να παρέχει μια τυποποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή ετήσιων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών σε όλα τα οικοσυστήματα, καθώς και για την αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής των πληθυσμών επικονιαστών και της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρακολουθούν ετησίως την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών χρησιμοποιώντας τη μέθοδο παρακολούθησης και να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της παρακολούθησης στην Επιτροπή.
- (4) Για να διασφαλιστεί η συλλογή δεδομένων υψηλής ποιότητας και, ως εκ τούτου, η επιστημονικά ορθή αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη του στόχου για την αποκατάσταση των πληθυσμών επικονιαστών, η μέθοδος παρακολούθησης θα πρέπει να βασίζεται σε έγκυρες επιστημονικές αρχές και μεθόδους. Η μέθοδος παρακολούθησης θα πρέπει να είναι τυποποιημένη σε όλα τα κράτη μέλη αλλά παράλληλα να παρέχει επαρκή ευελιξία για την αντιμετώπιση των τοπικών περιβαλλοντικών συνθηκών.
- (5) Το πεδίο εφαρμογής της μεθόδου παρακολούθησης θα πρέπει να στοχεύει στις ταξινομικές ομάδες επικονιαστών για τις οποίες υπάρχει επαρκής τεχνική ικανότητα

¹⁷ EE L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>.

παρακολούθησης ή όπου η εν λόγω ικανότητα μπορεί να αναπτυχθεί βραχυπρόθεσμα με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Το πεδίο εφαρμογής θα πρέπει να επανεξεταστεί και να διευρυνθεί σε πρόσθετες ταξινομικές ομάδες επικονιαστών όταν η τεχνική ικανότητα αυξηθεί στο μέλλον.

- (6) Προκειμένου να διασφαλιστεί καλή σχέση κόστους-απόδοσης της μεθόδου παρακολούθησης, θα πρέπει να χρησιμοποιείται ποικιλία προσεγγίσεων για την παρακολούθηση των κοινών ειδών επικονιαστών και των σπάνιων ειδών επικονιαστών. Τα κοινά είδη θα πρέπει να παρακολουθούνται σε θέσεις που επιλέγονται με εφαρμογή προσέγγισης στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας. Τα σπάνια είδη επικονιαστών θα πρέπει να παρακολουθούνται με στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις, καθώς οι πληθυσμιακές τάσεις για τα εν λόγω είδη δεν μπορούν να διακριθούν με στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία σε περιορισμένο αριθμό θέσεων παρακολούθησης.
- (7) Λαμβανομένης υπόψη της περιορισμένης ικανότητας παρακολούθησης σπάνιων ειδών επικονιαστών μέσω στοχευμένων επιτόπιων επισκέψεων, οι προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν στα πλέον απειλούμενα είδη σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο, και τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να περιορίζουν την παρακολούθηση σε 15 σπάνια είδη επικονιαστών. Ο αριθμός των σπάνιων ειδών επικονιαστών προς παρακολούθηση θα πρέπει να επανεξεταστεί και να διευρυνθεί όταν στο μέλλον αυξηθεί η ικανότητα στοχευμένης παρακολούθησης.
- (8) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα παρακολούθησης προέρχονται από επαρκή αριθμό θέσεων παρακολούθησης, ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα σε ολόκληρη την επικράτειά τους. Για τον σκοπό αυτόν, και για να διασφαλιστεί ότι η τάση μεταβολής όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών μπορεί να προσδιοριστεί με υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης, είναι αναγκαίο να καθοριστεί σε κάθε κράτος μέλος ένας ελάχιστος αριθμός θέσεων παρακολούθησης όπου θα συλλέγονται δεδομένα. Ο καθορισμός αυτού του ελάχιστου αριθμού θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να παρακολουθούν μεγαλύτερο αριθμό θέσεων παρακολούθησης, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν καλύτερα τις μεταβολές στην αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών.
- (9) Η δραστηριότητα των επικονιαστών επηρεάζεται από διάφορες περιβαλλοντικές συνθήκες, οι οποίες εξαρτώνται από τις τοπικές ιδιαιτερότητες. Ως εκ τούτου, η παρακολούθηση θα πρέπει να περιορίζεται σε περιόδους κατά τις οποίες οι επικονιαστές είναι ενεργοί στο ενήλικο στάδιο του κύκλου ζωής τους. Περιβαλλοντικές συνθήκες κατάλληλες για την παρακολούθηση θα πρέπει να καθοριστούν σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, ανάλογα με την περίπτωση.
- (10) Η ποικιλότητα των κοινών ειδών επικονιαστών θα πρέπει να περιγράφεται με τη χρήση του δείκτη ποικιλότητας Shannon-Wiener¹⁸, ενός ευρέως αποδεκτού δείκτη μέτρησης για τον ποσοτικό προσδιορισμό της βιοποικιλότητας. Η αφθονία των ειδών κοινών επικονιαστών θα πρέπει να ποσοτικοποιείται συνδυάζοντας την αφθονία των μεμονωμένων ειδών επικονιαστών για τα οποία υπάρχουν επαρκή δεδομένα παρακολούθησης.

¹⁸ Allaby, M. (2020) A Dictionary of Zoology [Λεξικό ζωολογίας] (5 επιμ.). Oxford University Press, Οξφόρδη. doi: [10.1093/acref/9780198845089.001.0001](https://doi.org/10.1093/acref/9780198845089.001.0001).

- (11) Είναι σκόπιμο να συνδυαστεί η αφθονία και η ποικιλότητα όλων των κοινών ειδών υπό παρακολούθηση σε έναν ενιαίο δείκτη κοινών επικονιαστών, ο οποίος παρέχει μία τιμή ανά κράτος μέλος ανά έτος.
- (12) Τα ξένα είδη, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹, δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αφθονίας και της ποικιλότητας των ειδών επικονιαστών, δεδομένου ότι η παρουσία τέτοιων ειδών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στις αυτόχθονες κοινότητες επικονιαστών, αλλά ότι συνιστά απειλή για τη βιοποικιλότητα.
- (13) Δεδομένου ότι ο δείκτης ποικιλότητας Shannon-Wiener δεν αποτελεί κατάλληλο δείκτη μέτρησης για την ποικιλότητα σπάνιων ειδών, προκειμένου να περιγραφεί η συνολική ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών, τόσο των κοινών όσο και των σπάνιων, είναι σκόπιμο να ενσωματωθούν τα σπάνια είδη επικονιαστών στην αξιολόγηση της ποικιλότητας των επικονιαστών μέσω ενός δείκτη πλούτου των ειδών επικονιαστών, δηλαδή ενός δείκτη που συνδυάζει τον αριθμό των σπάνιων και των κοινών ειδών επικονιαστών που καταγράφονται σε ένα κράτος μέλος. Η παρακολούθηση σπάνιων ειδών θα πρέπει να αποκλείει τους σκόρους, διότι ο φόρτος παρακολούθησης δεν μπορεί να εκτιμηθεί λόγω της απουσίας αξιολογήσεων κόκκινου καταλόγου για τους σκόρους.
- (14) Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης που εφαρμόζονται σε ένα κράτος μέλος, θα πρέπει να εκτιμώνται χωριστά οι τάσεις μεταβολής όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στα γεωργικά οικοσυστήματα, στα δασικά οικοσυστήματα και σε άλλα οικοσυστήματα, δεδομένου ότι τα μέτρα αποκατάστασης διαφέρουν σημαντικά σε καθέναν από τους εν λόγω τύπους οικοσυστημάτων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «μέλισσες»: τα είδη Anthophila (Apoidea), εξαιρουμένης της μελιτοφόρου μέλισσας (*Apis mellifera*).
- 2) «συρφίδες»: τα είδη Syrphidae.
- 3) «πεταλούδες»: τα είδη Papilionoidea.
- 4) «σκόροι»: τα είδη των ακόλουθων οικογενειών Heterocera: Brachodidae, Castniidae, Cimeliidae, Drepanidae, Erebidae (συμπεριλαμβανομένης της υποοικογένειας Lymantriinae), Euteliidae, Geometridae, Heterogynidae, Limacodidae, Noctuidae, Nolidae, Notodontidae, Sesiidae, Sphingidae, Uraniidae και Zygaenidae, υπό τον όρο ότι έχουν εκπέτασμα φτερών 20 mm ή μεγαλύτερο, αξιολογούμενο με βάση τη βιβλιογραφία.
- 5) «ημερόβιοι σκόροι»: είδη σκόρων που είναι ενεργά κατά τη διάρκεια της ημέρας στο ενήλικο στάδιο του κύκλου ζωής τους.

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>).

- 6) «νυκτόβιοι σκόροι»: είδη σκόρων που είναι ενεργά κατά τη διάρκεια της νύχτας στο ενήλικο στάδιο του κύκλου ζωής τους·
- 7) «κύριο πλέγμα LUCAS»: παραλλαγή του πλέγματος 1 km της αζιμουθιακής ισεμβαδικής προβολής Lambert INSPIRE (Grid_ETRS89-LAEA_1km) που βασίζεται στο σύστημα αναφοράς συντεταγμένων ETRS89 της αζιμουθιακής ισεμβαδικής προβολής Lambert (ETRS89-LAEA), με σταθερό κέντρο προβολής στις 52°N, 10°E²⁰.
- 8) «στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία των θέσεων παρακολούθησης»: τυποποιημένη στατιστική δειγματοληψία, κατά την οποία οι θέσεις παρακολούθησης έχουν ίση πιθανότητα να επιλεγούν από πληθυσμό που κατανέμεται σε υποπληθυσμούς (στρώματα)·
- 9) «βιογεωγραφικές περιοχές»: οι βιογεωγραφικές περιοχές που απαριθμούνται στο άρθρο 1 στοιχείο γ) σημείο iii) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ²¹.
- 10) «άλλα οικοσυστήματα»: οικοσυστήματα εκτός από τα γεωργικά και τα δασικά οικοσυστήματα που συγκεντρώνονται σε ένα στρώμα·
- 11) «δειγματοληπτική διαδρομή»: μέθοδος συλλογής δεδομένων κατά την οποία ο ερευνητής περπατά κατά μήκος μιας προκαθορισμένης διαδρομής (στο εξής: δειγματοληπτική λωρίδα) με σκοπό τη συλλογή δεδομένων πεδίου σχετικά με τα είδη επικονιαστών·
- 12) «περίοδος παρατήρησης»: η περίοδος του έτους που αντιστοιχεί στην πτητική περίοδο της μεγάλης πλειονότητας των ειδών επικονιαστών·
- 13) «φωτοπαγίδα»: συσκευή που προσελκύει είδη επικονιαστών κατά τη διάρκεια της νύχτας με τη χρήση φωτός και τα παγιδεύει εντός δοχείου·
- 14) «περίοδος αξιολόγησης»: η χρονική περίοδος κατά την οποία αξιολογείται η πρόοδος ως προς τον στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991·
- 15) «ξένα είδη»: τα ξένα είδη όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014.

Άρθρο 2

Στοχευόμενα είδη

Τα κράτη μέλη συλλέγουν δεδομένα σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στις ακόλουθες ταξινομικές ομάδες:

- α) μέλισσες
- β) συρφίδες
- γ) πεταλούδες
- δ) σκόροι.

²⁰

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas/database/primary-data>.

²¹

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/2013-07-01>).

Θέσεις παρακολούθησης

1. Μια θέση για τη συλλογή δεδομένων (στο εξής: θέση παρακολούθησης) είναι ένα τετράγωνο 2 km επί 2 km με κέντρο ένα σημείο του κύριου πλέγματος LUCAS.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν προκαθορισμένες θέσεις παρακολούθησης, εφόσον οι εν λόγω θέσεις έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παραγράφων 4, 5 και 6.
3. Τα κράτη μέλη συλλέγουν δεδομένα σχετικά με την αφθονία και την ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στον ελάχιστο αριθμό θέσεων παρακολούθησης που ορίζεται στο παράρτημα I.
4. Τα κράτη μέλη επιλέγουν τις θέσεις παρακολούθησης εφαρμόζοντας στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία. Η διαστρωμάτωση πραγματοποιείται ανά βιογεωγραφική περιοχή και ανά τους ακόλουθους τύπους οικοσυστημάτων:
 - α) γεωργικά οικοσυστήματα·
 - β) δασικά οικοσυστήματα·
 - γ) άλλα οικοσυστήματα.

Εκτός από τη στρωματοποίηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν στρωματοποίηση ανά περιφέρεια NUTS, ανά κατηγορία υψομέτρου, καθεστώς προστασίας ή πιο εξειδικευμένες κατηγορίες χρήσης γης ή κάλυψης γης.

Ο αριθμός των θέσεων σε κάθε στρώμα είναι ανάλογος προς το γεωγραφικό μερίδιο του εν λόγω στρώματος στη χερσαία επικράτεια ενός δεδομένου κράτους μέλους.

5. Η διαδικασία στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας των θέσεων διασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια.

Οι αποστάσεις μεταξύ των θέσεων παρακολούθησης είναι τουλάχιστον:

- α) 10 km για τα κράτη μέλη με χερσαία επικράτεια άνω των 75 000 km²·
- β) 5 km για τα κράτη μέλη με χερσαία επικράτεια μεταξύ 20 000 km² και 75 000 km²·
- γ) 1 km για τα κράτη μέλη με χερσαία επικράτεια μεταξύ 1 000 km² και 20 000 km².

Δεν υπάρχει ελάχιστη απόσταση μεταξύ των θέσεων παρακολούθησης για τα κράτη μέλη με χερσαία επικράτεια κάτω των 1 000 km².

6. Κατά την εφαρμογή της στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας των θέσεων παρακολούθησης, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν μια θέση παρακολούθησης εάν αυτή πληροί τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια αποκλεισμού:
 - α) πάνω από το 30 % της θέσης παρακολούθησης δεν διαθέτει χερσαία βλάστηση·
 - β) η θέση παρακολούθησης βρίσκεται εν μέρει ή εν όλω σε αστικά κέντρα, αστικά συμπλέγματα ή περιαστικές περιοχές·
 - γ) τουλάχιστον το 30 % της θέσης παρακολούθησης είναι απρόσιτο λόγω της παρουσίας δημόσιων υποδομών ή επειδή η θέση παρακολούθησης βρίσκεται σε δημόσιο χώρο με περιορισμένη πρόσβαση, όπως στρατιωτική περιοχή, παραμεθόρια ζώνη ή περιοχή κυνηγετικών δραστηριοτήτων·

- δ) τουλάχιστον το 30 % της θέσης παρακολούθησης είναι απρόσιτο επειδή η θέση παρακολούθησης βρίσκεται σε ιδιωτική περιοχή που είναι παραμεθόρια ζώνη ή περιοχή κυνηγετικών δραστηριοτήτων·
 - ε) η θέση παρακολούθησης βρίσκεται σε γεωγραφικό πλάτος άνω των 65°N·
 - στ) η συλλογή δεδομένων στη θέση παρακολούθησης παρεμποδίζεται για τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους λόγους:
 - i) η θέση παρακολούθησης απέχει πολύ (άνω των 2 km) από την πλησιέστερη οδό που είναι προσβάσιμη με μηχανοκίνητα οχήματα ή χωρίζεται από τον δρόμο με σημαντικά υλικά ή φυσικά εμπόδια που δυσχεραίνουν την τακτική πρόσβαση·
 - ii) η θέση παρακολούθησης βρίσκεται σε νησί με επιφάνεια μικρότερη από 50 km² ή μπορεί να προσεγγιστεί μόνο με ταξίδι με πλοίο διάρκειας άνω των δύο ωρών από λιμένα με τακτική πορθμειακή σύνδεση·
 - iii) τουλάχιστον το 30 % της θέσης παρακολούθησης έχει κλίση μεγαλύτερη από 20 μοίρες·
 - ζ) η θέση παρακολούθησης δεν μπορεί να αποδοθεί σε κανένα από τα στρώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 4.
7. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν κατάλογο των θέσεων παρακολούθησης που επιλέγονται εντός της επικράτειάς τους σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 (στο εξής: κατάλογος θέσεων παρακολούθησης).
- Ο κατάλογος των θέσεων παρακολούθησης δεν τροποποιείται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.
8. Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 7, μια θέση που περιλαμβάνεται στον κατάλογο των θέσεων παρακολούθησης μπορεί να αντικατασταθεί ανά πάσα στιγμή, εάν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πληροί τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια αποκλεισμού που ορίζονται στην παράγραφο 6. Οι θέσεις παρακολούθησης που εξαιρούνται από τον κατάλογο αντικαθίστανται με εφαρμογή στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 4, 5 και 6.
9. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμελλητί την Επιτροπή και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος σχετικά με τον κατάλογο των θέσεων παρακολούθησης και κάθε τροποποίησή του. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος δημοσιοποιεί τον κατάλογο.

Άρθρο 4

Περίοδος παρατήρησης

Τα κράτη μέλη καθορίζουν, για κάθε θέση, την περίοδο παρατήρησης κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιείται ετήσια συλλογή δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6. Η περίοδος παρατήρησης δεν τροποποιείται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.

Άρθρο 5

Πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για τις μέλισσες, τις συρφίδες, τις πεταλούδες και τους ημερόβιους σκόρους

1. Κατά τη διάρκεια της περιόδου παρατήρησης που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4, τα κράτη μέλη συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις μέλισσες, τις συρφίδες, τις πεταλούδες και τους ημερόβιους σκόρους σε κάθε θέση παρακολούθησης, πραγματοποιώντας δειγματοληπτικές διαδρομές.
2. Διεξάγονται χωριστές δειγματοληπτικές διαδρομές για:
 - α) τις μέλισσες·
 - β) τις συρφίδες·
 - γ) τις πεταλούδες και τους ημερόβιους σκόρους.
3. Οι δειγματοληπτικές διαδρομές διεξάγονται στην ίδια θέση παρακολούθησης μία φορά τον μήνα κατά τη διάρκεια της περιόδου παρατήρησης, με ελάχιστο χρονικό διάστημα τριών εβδομάδων.
4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3, όταν οι περιβαλλοντικές συνθήκες που αναφέρονται στην παράγραφο 7 δεν πληρούνται για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, γεγονός που εμποδίζει τη διεξαγωγή των δειγματοληπτικών διαδρομών μία φορά τον μήνα, οι δειγματοληπτικές διαδρομές μπορούν να διεξάγονται λιγότερο συχνά από μία φορά τον μήνα.
5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3, τα κράτη μέλη μπορούν να πραγματοποιούν δειγματοληπτικές διαδρομές με μεγαλύτερη συχνότητα σε θέσεις παρακολούθησης όπου η περίοδος παρατήρησης είναι μικρότερη από έξι μήνες. Στην περίπτωση αυτή, το ελάχιστο χρονικό διάστημα είναι μικρότερο των τριών εβδομάδων.
6. Για κάθε δειγματοληπτική διαδρομή, καταγράφονται οι ακόλουθες περιβαλλοντικές παράμετροι:
 - α) θερμοκρασία (σε °C)·
 - β) νεφοκάλυψη (σε όγδοα)·
 - γ) ταχύτητα ανέμου (σε m/s)·
 - δ) ομίχλη (παρουσία/απουσία)·
 - ε) υετός (παρουσία/απουσία)·
 - στ) χρόνος έναρξης (hh:mm)·
 - ζ) κάθε άλλη σχετική παράμετρος που ενδέχεται να επηρεάσει τη συλλογή δεδομένων.
7. Οι δειγματοληπτικές διαδρομές πραγματοποιούνται υπό περιβαλλοντικές συνθήκες κατά τις οποίες τα είδη που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι ενεργά στο ενήλικο στάδιο του κύκλου ζωής τους. Για τον σκοπό αυτόν, για τις περιβαλλοντικές παραμέτρους που απαριθμούνται στην παράγραφο 6 στοιχεία α) έως στ), τα κράτη μέλη καθορίζουν τις συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται οι δειγματοληπτικές διαδρομές. Οι συνθήκες αυτές μπορούν να προσαρμόζονται στις τοπικές περιστάσεις και δεν μεταβάλλονται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.
8. Το μήκος κάθε δειγματοληπτικής διαδρομής είναι 1 km.
9. Η ίδια δειγματοληπτική πορεία χρησιμοποιείται για τις μέλισσες, τις συρφίδες, τις πεταλούδες και τους ημερόβιους σκόρους σε κάθε θέση παρακολούθησης. Η δειγματοληπτική πορεία βρίσκεται ολόκληρη εντός των ορίων της θέσης παρακολούθησης. Η δειγματοληπτική πορεία μπορεί να είναι συνεχής ή να χωρίζεται

σε μέρη. Συνοδεύεται από γεωαναφορά και χαρτογραφείται πριν ξεκινήσει η συλλογή των δεδομένων. Κάθε μέρος της δειγματοληπτικής πορείας αποδίδεται σε έναν από τους τύπους οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο. Η δειγματοληπτική πορεία σε κάθε θέση παρακολούθησης δεν μεταβάλλεται, εκτός εάν καταστεί εν μέρει ή πλήρως απρόσιτη λόγω ανωτέρας βίας.

10. Η δειγματοληπτική πορεία διανύεται με κατεύθυνση προς τα εμπρός με σταθερή ταχύτητα για συνολικό πραγματικό χρόνο παρατήρησης 60 λεπτών. Ο χρόνος παρατήρησης δεν περιλαμβάνει τον χρόνο που απαιτείται για την αιχμαλώτιση, τον χειρισμό, την ταυτοποίηση ή την καταγραφή των δειγμάτων.
11. Συλλέγονται δεδομένα εντός του ακόλουθου οριοθετημένου τρισδιάστατου χώρου παρατήρησης γύρω από το άτομο που διανύει τη δειγματοληπτική διαδρομή (στο εξής: ερευνητής):
 - α) για τις μέλισσες και τις συρφίδες: 1,5 m εκατέρωθεν του ερευνητή, 1,5 m μπροστά από τον ερευνητή και 1,5 m πάνω από τον ερευνητή·
 - β) για πεταλούδες και ημερόβιους σκόρους: 2,5 m εκατέρωθεν του ερευνητή, 5 m μπροστά από τον ερευνητή και 5 m πάνω από τον ερευνητή.
12. Κάθε καταγραφή ενός δείγματος αποδίδεται σε έναν από τους τύπους οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 6

Πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για νυκτόβιους σκόρους

1. Κατά τη διάρκεια της περιόδου παρατήρησης που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4, τα κράτη μέλη συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τους νυκτόβιους σκόρους σε κάθε θέση παρακολούθησης με τη χρήση φωτοπαγίδων.
2. Οι φωτοπαγίδες είναι ενεργές για μία νύχτα κάθε μήνα κατά τη διάρκεια της περιόδου παρατήρησης, με ελάχιστο χρονικό μεσοδιάστημα τριών εβδομάδων μεταξύ των ενεργών περιόδων μιας φωτοπαγίδας στην ίδια θέση παρακολούθησης.
3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, όταν οι περιβαλλοντικές συνθήκες που αναφέρονται στην παράγραφο 6 δεν πληρούνται για παρατεταμένο χρονικό διάστημα που εμποδίζει τη μηνιαία τοποθέτηση φωτοπαγίδων, οι φωτοπαγίδες μπορούν να τοποθετούνται με συχνότητα μικρότερη από μία φορά ανά μήνα.
4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, οι φωτοπαγίδες μπορούν να τοποθετούνται με συχνότητα μεγαλύτερη από μία φορά ανά μήνα σε θέσεις παρακολούθησης όπου η περίοδος παρατήρησης είναι μικρότερη από έξι μήνες. Στην περίπτωση αυτή, το ελάχιστο χρονικό μεσοδιάστημα είναι μικρότερο των τριών εβδομάδων.
5. Κατά τη διάρκεια της ενεργού περιόδου κάθε φωτοπαγίδας, καταγράφονται οι ακόλουθες περιβαλλοντικές παράμετροι:
 - α) θερμοκρασία (σε °C)·
 - β) νεφοκάλυψη (σε όγδοα)·
 - γ) ταχύτητα ανέμου (σε m/s)·
 - δ) ομίχλη (παρουσία/απουσία)·
 - ε) υετός (παρουσία/απουσία)·

- στ) κύρια φάση σελήνης (νέα σελήνη, πρώτο τέταρτο, πανσέληνος, τελευταίο τέταρτο)·
- ζ) κάθε άλλη σχετική παράμετρος που ενδέχεται να επηρεάσει τη συλλογή δεδομένων.
6. Οι φωτοπαγίδες τοποθετούνται υπό περιβαλλοντικές συνθήκες κατά τις οποίες τα είδη που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι ενεργά στο ενήλικο στάδιο του κύκλου ζωής τους. Για τον σκοπό αυτόν, για τις περιβαλλοντικές παραμέτρους που απαριθμούνται στην παράγραφο 5 στοιχεία α) έως στ), τα κράτη μέλη καθορίζουν τις συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να τοποθετούνται οι φωτοπαγίδες. Οι συνθήκες αυτές μπορούν να προσαρμόζονται στις περιστάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε θέση και δεν μεταβάλλονται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.
 7. Σε κάθε θέση παρακολούθησης τοποθετούνται δύο φωτοπαγίδες, σε απόσταση τουλάχιστον 50 m μεταξύ τους. Οι φωτοπαγίδες τοποθετούνται σε απόσταση τουλάχιστον 10 m από υδατικά συστήματα και τουλάχιστον 50 m από τεχνητές φωτεινές πηγές. Τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε η κορυφή της φωτεινής πηγής να απέχει μεταξύ 30 cm και 1 m από την επιφάνεια του εδάφους. Καμία παγίδα δεν τοποθετείται σε απόσταση μικρότερη του 1 m από εμπόδια που θα μπορούσαν να εμποδίσουν το φως της.
 8. Η θέση των φωτοπαγίδων φέρει γεωαναφορά και χαρτογραφείται για κάθε θέση παρακολούθησης πριν από την έναρξη της συλλογής δεδομένων. Κάθε φωτοπαγίδα αποδίδεται σε έναν από τους τύπους οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο. Η θέση κάθε φωτοπαγίδας δεν αλλάζει κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης, εκτός εάν καταστεί απρόσιτη λόγω ανωτέρας βίας.
 9. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν πανομοιότυπο σχεδιασμό φωτοπαγίδας και πανομοιότυπο τύπο φωτεινής πηγής σε όλες τις θέσεις παρακολούθησης. Ο σχεδιασμός της φωτοπαγίδας και ο τύπος της φωτεινής πηγής δεν μεταβάλλονται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.
- Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, επιτρέπεται η χρήση διαφορετικού σχεδιασμού φωτοπαγίδας και διαφορετικού τύπου φωτεινής πηγής σε γεωγραφικά πλάτη άνω των 60°B.
- Η φωτεινή πηγή κάθε φωτοπαγίδας έχει υψηλή απόδοση στην περιοχή υπεριώδους και κυανού φωτός (350-550 nm). Οι φωτεινές πηγές συντηρούνται κατάλληλα, χωρίς ουσιαστική μεταβολή της έντασης ή της φασματικής σύνθεσης του φωτός με την πάροδο του χρόνου.

Άρθρο 7

Πρωτόκολλο συλλογής δεδομένων για σπάνια είδη επικονιαστών

1. Τα κράτη μέλη διενεργούν στοχευμένη παρακολούθηση όλων των ειδών μελισσών, συρφίδων και πεταλούδων που θεωρούνται απειλούμενα με εξαφάνιση. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τον κόκκινο κατάλογο της ΕΕ για τα απειλούμενα είδη²² ή τον εθνικό κόκκινο κατάλογο ειδών, ή και τα δύο.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, εάν ο αριθμός των ειδών που προσδιορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 είναι μεγαλύτερος από 15, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν τον αριθμό των προς παρακολούθηση ειδών σε 15.

²²

https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/european-red-list-threatened-species_el.

3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν κατάλογο των προς παρακολούθηση ειδών σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 και τον κοινοποιούν στην Επιτροπή. Ο εν λόγω κατάλογος δεν τροποποιείται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αξιολόγησης.
4. Τα είδη του καταλόγου που αναφέρονται στην παράγραφο 3 παρακολουθούνται με στοχευμένες επιτόπιες επισκέψεις τουλάχιστον μία φορά ετησίως σε γνωστές τοποθεσίες των ειδών, προκειμένου να διαπιστωθεί η παρουσία ή η απουσία τους. Τα κράτη μέλη μπορούν να διακόψουν την παρακολούθηση ενός είδους σε ένα δεδομένο έτος αφού διαπιστωθεί η παρουσία του σε τουλάχιστον μία τοποθεσία.
5. Όλες οι καταγραφές των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 φέρουν γεωαναφορά.

Άρθρο 8

Ταυτοποίηση των ειδών

Τα κράτη μέλη ταυτοποιούν σε επίπεδο είδους τα δείγματα των ειδών-στόχων που παρατηρούνται ή αιχμαλωτίζονται, χρησιμοποιώντας διαγνωστικές μεθόδους που βασίζονται σε εμπειρογνώμονες, μεθόδους με βάση το DNA, τεχνητή νοημοσύνη ή άλλες επιστημονικά δοκιμασμένες μεθόδους.

Άρθρο 9

Αξιολόγηση των τάσεων μεταβολής των πληθυσμών επικονιαστών

1. Οι τάσεις μεταβολής όσον αφορά την αφθονία και την ποικιλότητα των επικονιαστών αξιολογούνται με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
2. Για τη διενέργεια της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, υπολογίζεται δείκτης κοινών επικονιαστών για κάθε κράτος μέλος με χρήση της μεθόδου που ορίζεται στο παράρτημα II, και υπολογίζεται δείκτης πλούτου ειδών επικονιαστών για κάθε κράτος μέλος με χρήση της μεθόδου που ορίζεται στο παράρτημα III.
3. Τα ξένα είδη εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης.
4. Η πρώτη περίοδος αξιολόγησης αρχίζει [Υπηρεσία Εκδόσεων: να συμπληρωθεί η ημερομηνία = 12 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού] και ολοκληρώνεται το 2030. Στη συνέχεια, κάθε επόμενη περίοδος αξιολόγησης διαρκεί έξι έτη.

Άρθρο 10

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης

Για τους σκοπούς της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991, ο δείκτης κοινών επικονιαστών υπολογίζεται χωριστά για καθέναν από τους τύπους οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 19.9.2025

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN